

ASTRONOMICKÁ POZOROVÁNÍ

Astronomická pozorování pro veřejnost - ZÁŘÍ:

PONDĚLÍ * ÚTERÝ * STŘEDA * ČTVRTEK * PÁTEK

ve 20:00 hodin

(kromě pondělí 28. září)

Program pozorování:

Měsíc – od 18. září do konce měsíce

Saturn – večer nad jihozápadním obzorem

Hvězdy a vícenásobné hvězdné systémy – po celý měsíc

Hvězdkupy, mlhoviny, galaxie – neruší-li příliš svým svitem Měsíc

ZÁJMOVÉ ASTRONOMICKÉ KROUŽKY

Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. vypisuje **zájmové astronomické kroužky** pro mládež od 11 let až po dospělé pro školní rok 2015/16.

Zájemci se mohou přihlásit v termínu od 24. 8. do 4. 9. 2015 osobně, telefonicky na čísle **571 611 928** nebo e-mailem na info@astrvm.cz.

Zahajovací schůzka se uskuteční ve čtvrtek **10. září 2015 od 16:00 do 18:00 hodin** na hvězdárně. Na zahajovací schůzce budou dohodnuty zejména termíny dalších pravidelných setkání a další podrobnosti.

Do astronomického kroužku se můžete přihlásit i během školního roku, a to osobně nebo e-mailem na info@astrvm.cz. Zápisné do kroužku činí 200,- Kč na rok a v jeho rámci dostane každý z účastníků drobné pomůcky a získá možnost volného vstupu na akce pořádané hvězdárnou.

DOPLŇKOVÁ VÝUKA PRO ŠKOLY

Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. připravila pro všechny typy škol programy doplňující učební osnovy. Termín návštěvy hvězdárny a požadovaný program je nutno dohodnout předem. Podrobnou nabídku programů a akcí pro školy najdete na internetové adrese: <http://www.astrvm.cz>.

AKCE

Pátek 25. září 2015 v 18:00

EVROPSKÁ NOC VĚDCŮ

Na pátek 25. září 2015 vyhlásila Evropská komise další ročník akce s názvem Evropská noc vědců. K této celoevropské akci se připojí i Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. s následujícím programem.

18:00 - 19:00 hodin

MODEL SLUNEČNÍ SOUSTAVY PRO MALÉ I VELKÉ

Zajímavé povídání pro malé i velké v areálu valašskomeziříčské hvězdárny o planetách, Slunci, Sluneční soustavě (v případě deště náhradní program).

18:00 hodin a 19:00 hodin

DĚTSKÉ VÝTVARNÉ HRÁTKY

Příležitost pro děti projevit nejen své poznatky, ale zejména svou fantazii a ještě si přijít na drobnou odměnu. Probíhá v hale hlavní budovy případně venku. Možnost výtvarných aktivit po celý večer.

19:00 hodin

BLOK KRÁTKÝCH POPULÁRNÍCH PŘEDNÁŠEK

(cca 20 minut každá)

CO JE TO ESO A PROČ JE ČESKO JEJÍM ČLEMEM?

O špičkových světových observatořích, k nimž mají přístup i čeští astronomové, aneb ve světě se neztratíme.

ÚSPĚCHY ČESKÉ ASTRONOMIE VE VÝZKUMU MEZIPLANETÁRNÍ HMOTY

O minulosti i současnosti meteorické astronomie.

STÁLE TAJUPLNÝ MĚSÍC

Pozemský Měsíc je ozdobou pozemské oblohy, ale také postrachem astronomů v případě, že svým svitem ruší pozorování slabých objektů vzdáleného vesmíru. Je i výzvou člověku i inspirací básníkům.

20:15 hodin

KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA EXPOZICE METEORITŮ A TEKTIŮ, EXPOZICE METEOROLOGICKÝCH PŘÍSTROJŮ V BALLNEROVĚ HVĚZDÁRNĚ A EXPOZICE VE VSTUPNÍ HALE Hvězdárny Valašské Meziříčí, p. o.

Od 20:00 hodin

ASTRONOMICKÁ POZOROVÁNÍ MĚSÍCE A HVĚZD

(v případě dobrého počasí) – pozorování bude probíhat v centrální kopuli i přenosnými dalekohledy v areálu hvězdárny

V průběhu akce bude možnost si organizovaně prohlédnout pracoviště a objekty hvězdárny.

* * *

Sobota 3. října 2015 od 9:00 do 16:00

DEN ZLÍNSKÉHO KRAJE

Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. bude na **Den kraje 3. října 2015** otevřena pro všechny zájemce z řad veřejnosti od 9:00 do 16:00 hodin.

Program:

Exkurze s odborným průvodcem po většině areálu budou začínat v 9:00, 10:00, 11:00, 13:00, 14:00 a 15:00 hodin. Součástí exkurze bude:

- * návštěva budovy odborného pracoviště
- * historické Ballnerovy hvězdárny s expozicí meteorologických přístrojů
- * pozorování Slunce v centrální kopuli (jen v případě příznivého počasí)
- * stručné představení venkovní geologické expozice
- * představení vzdělávacích pomůcek v areálu valašskomeziříčské hvězdárny.

V průběhu celé akce:

- * možnost pozorování Slunce (jen v případě příznivého počasí)
- * prohlídka stálé expozice ve vstupní hale včetně projekce
- * výstava meteoritů a tektitů ve vstupní hale hlavní budovy
- * malá výtvarná dílnička pro děti – možnost nakreslit si či jen vybarvit zajímavý obrázek či využít další z výtvarných technik
- * možnost zakoupit si drobné vzdělávací a propagační pomůcky (pohlednice, brožury, sluneční filtry apod.)

Vstup zdarma!

ČERVENEC A SRPEN 1955

Přednáška v Rožnově pod Radhoštěm

K základním povinnostem Josefa Dolečka jakožto prvního ředitele patřilo popularizovat astronomii, ale nedokončené stavební práce na hvězdárně toto neumožňovaly. Proto volil jiná místa k prezentaci témat, která se soustřeďovala především na sluneční soustavu a planetu Zemi. Příkladem je přednáška O naší sluneční soustavě pořádaná dne 13. 9. 1955 v zotavovně Na výsluní v Rožnově pod Radhoštěm. Z dnešního pohledu běžná činnost se v tehdejší době neobešla bez dohledu nadřízených institucí prostřednictvím hlášení o vykonané osvětové činnosti, které muselo obsahovat i seznam otázek posluchačů. Na co se v roce 1955 ptali účastníci přednášky? „Jak určují hvězdáři přesný čas?“, „Je vesmír konečný?“, „Jakého složení jsou meteority“ apod.

Jak se plánovalo na hvězdárně?

Plánované hospodářství minulého politického systému požadovalo po všech organizacích a podnicích vytvářet plány výroby, nákupu a spotřeby. Toto plánovací nadšení se přenášelo do všech sfér života společnosti. Plánování nebyla ušetřena ani Valašská lidová hvězdárna a její zaměstnanci. V září 1955 se začalo plánovat na rok 1956 a nešlo pouze o provozní plány tzv. materiálně technického zabezpečení apod., ale také o plán činnosti.

Na rok 1956 byly plánovány dvě hlavní činnosti - věda a popularizace. Vědecké činnosti měly být prováděny na 6 aktivitách: pravidelná pozorování Slunce, speciální studium vybraných oblastí Měsíce, pozorování létavic, astronomicko-

-meteorologická pozorování, vybavení hodinové služby a zákryty Měsícem a pozorování proměnných hvězd. Druhá část hlavních činností tzv. popularizační činnost byla naplánována takto: akce pro masové návštěvy, pro začínající a pokročilé astronomy amatéry, pro členy astronomického kroužku při Domu Osvěty; výchovný kurz astronomie pro demonstrátory a lektory; astronomické výstavy; besedy u dalekohledu mimo hvězdárnu; přednášky pro veřejnost ve velkém měřítku; relace v místním a státním rozhlasu. Plán, který Josef Doleček na rok 1956 vypracoval, byl velmi smělý a z pohledu vědeckých (odborných) činností nerealizovatelný. A to především z pohledu tehdejšího materiálního vybavení a lidských zdrojů, ale je z něj patrné, že Josef Doleček měl jasnou představu čím by se měla hvězdárna zabývat. Uváděné odborné činnosti v průběhu let hvězdárna skutečně realizovala a na některých pracuje do dnešních dnů.

Astronomický kroužek

Obnovený astronomický kroužek, který svou činnost započal v lednu 1955, byl po půlroční existenci rozpuštěn. Důvodem byl nátlak místních kulturních orgánů, které požadovaly jeho přesunutí pod hlavičku Domu Osvěty. Hvězdárny již neměly být jeho organizátorem, ale pouze hostitelem. V září 1955 se uskutečnila první schůze nového kroužku organizovaného z Domu Osvěty. Z dochovaného programu známe datum i místo: 14. 9. 1955, budova hvězdárny. Schůze se odehrávala podle dobových pravidel a byla zaměřena na volbu samosprávy a projevy kulturních pracovníků např. ředitele Domu Osvěty. Program obsahuje také body, které jsou úsměvné jako např.: „poznámkové sešity nosit do schůzek“, „Astronomie není seance, je to kus tvrdé práce a proto se uvidí, kdo má vskutku opravdový zájem“, „kouření-záchody“. Program, který si tento kroužek vytkl, navazoval tématy na předešlý organizovaný hvězdárnou. Podobně to bylo i s přednášejícími – Davidová, Krůt'a, Křenková apod.

(Mgr. Radek Kraus, Hvězdárna Valašské Meziříčí)

POZORUJTE

Úplné zatmění Měsíce

(28. září 2015 v časných ranních hodinách)

Toto zatmění je u nás pozorovatelné prakticky v celém svém průběhu. Maximální fáze zatmění nastane v ranních hodinách, přibližně ve 4 hodiny 50 minut. Jedná se o jediné úplné zatmění Měsíce v ČR mezi lety 2011 a 2018.

RŮZNÉ

Začátek astronomického podzimu

Slunce vstupuje do znamení Vah **23. září v 10 hodin 20 minut**, nastává podzimní rovnodennost, na severní polokouli nastává astronomický podzim. V okamžiku podzimní rovnodennosti Slunce prochází nebeským rovníkem (přechází ze severní polokoule na jižní), den i noc jsou stejně dlouhé. Severní i jižní polokoule jsou stejně přivráceny ke Slunci a jsou také rovnoměrně Sluncem ozařovány.

PROGRAMOVÝ ZPRAVODAJ HVĚZDÁRNY VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZLÍNSKÉHO KRAJE A VALAŠSKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Vydává Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.: Vsetinská 78, 757 01 Valašské Meziříčí
tel./fax: 571 611 928; E-mail: info@astrovm.cz; URL: www.astrovm.cz

Sazba a tisk: Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.

HVĚZDÁRNA
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ
ZÁŘÍ 2015

Perseidy 2015

(foto: Hvězdárna Valašské Meziříčí)